

Sygn. akt V U 92/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2018 r. w Legnicy

sprawy z wniosku Z. M.

przy udziale zainteresowanego V. Y. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego dla obywatela Ukrainy - V. Y. (1)

na skutek odwołania Z. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 12 grudnia 2017 r.

znak (...)dec. nr (...)

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 12 grudnia 2017 r., nr (...) w ten sposób, że zobowiązuje ten Zakład do wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym ubezpieczenia społecznego z tytułu wykonywania pracy na terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich Unii Europejskiej w okresie od 12 grudnia 2017 r. do 31 października 2018 r. dla obywatela Ukrainy, ur. (...) V. Y. (1).

SSO Krzysztof Głowczyński

Sygn. akt VU 92/18

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 12 grudnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. Inspektorat w J. odmówił wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego z tytułu wykonywania pracy na terytorium dwóch lub więcej państw członkowskich Unii Europejskiej w okresie od 12 grudnia 2017 r. do 31 października 2018 r. dla obywatela Ukrainy V. Y. (1).

W uzasadnieniu wskazał, że pobyt V. Y. (1) w Polsce jest czasowy albowiem z treści jego oświadczenia wynika, że jego najbliższa rodzina zamieszkuje na Ukrainie, w miejscowości C. O.. V. Y. (1) będzie pracował jako kierowca samochodu ciężarowego wykonującego prace na terenie Unii Europejskiej. Jednocześnie z oświadczenia V. Y. (1) nie wynika, iż po zakończeniu pracy, zamierza on osiedlić się wraz z rodziną na terenie Polski. Organ rentowy dodał, że do wniosku została dołączona umowa najmu pokoju mieszkalnego u wnioskodawcy, ul. (...), (...)C..

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł prowadzący działalność gospodarczą (...) M. Z. z siedzibą w L. Z. M. wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie dla V. Y. (1) na okres od 12 grudnia 2017 r. do 31 października 2018 r. - jako właściwego ustawodawstwa Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie zabezpieczenia społecznego. Odwołujący się zarzucił:

1) Naruszenie przepisu art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz.U.UE.L.2010.344.1) poprzez jego błędną interpretację.

W uzasadnieniu tego zarzutu wnioskodawca wskazał, że rozporządzenie rozszerzające nie definiuje pojęcia „legalnego zamieszkania”, podobnie brak jest definicji legalnej tego pojęcia w rozporządzeniu 883/2004. Wnioskodawca dodał, że miejscem zamieszkania pracownika jest: (...), (...) C.. Jest to miejsce, w którym pracownik przebywa z zamiarem stałego pobytu, a zatem miejsce zamieszkania w rozumieniu art. 25 k.c. co zostało zaznaczone we wszystkich dokumentach.

1) Naruszenie przepisu art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 (Dz. Urz. UE Nr L.09.284/1) poprzez jego błędne zastosowanie.

Uzasadniając ten zarzut wnioskodawca wskazał, że zgodnie z dyspozycją art. 11 znajduje on zastosowanie „W przypadku gdy pomiędzy instytucjami dwóch lub więcej państw członkowskich istnieje rozbieżność opinii w odniesieniu do ustalenia miejsca zamieszkania osoby, do której stosuje się rozporządzenie podstawowe, instytucje te ustalają na podstawie wspólnego porozumienia ośrodek interesów życiowych zainteresowanego”. Wnioskodawca dodał, że w niniejszym postępowaniu nie ma takiego sporu ani możliwości zawarcia „porozumienia”.

2) Naruszenie przepisu art. 13 ust. 1 lit. b pkt (i) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE Nr L.04.166/1) poprzez jego niezastosowanie,

W uzasadnieniu tego zarzutu wnioskodawca wskazał, że pracownik zatrudniony jest na stanowisku kierowcy międzynarodowego, co oznacza, że zwykle wykonuje prace na terytorium kilku państw członkowskich. Jednocześnie zdaniem odwołującego nie sposób pominąć faktu, że te wyjazdy odbywają w charakterze „podróży służbowych” (czyli delegacji) z tytułu których otrzymuje wymagane polskimi przepisami dodatki do wynagrodzenia. Pracodawca nalicza i wypłaca składniki wynagrodzenia zgodnie z polskimi przepisami i odprowadza odpowiednie składki do ZUS. Pracownik przebywa na terytorium Polski w czasie, gdy nie odbywa podróży służbowej, która jest nieodłącznym elementem zawodu kierowcy międzynarodowego. Adresem zamieszkania wskazanym w dokumentacji zgromadzonej przez organ jest: ul. (...), (...) C.. Całokształt tych okoliczności wskazuje, że niewątpliwie zastosowanie powinien znaleźć art. 13 ust. 1 lit. (i) Rozporządzenia 883/2004.

3) Naruszenie przepisów art. 8 k.p.a. poprzez nagłą zmianę praktyki rozstrzygania podobnych spraw.

W odpowiedzi na odwołanie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu organ wskazał, że ubezpieczony spełnia wymóg legalnego pobytu na terenie Polski. Jednakże ubezpieczony w ocenie organu przebywa jedynie w celu realizacji zawartej z wnioskodawcą umowy o pracę.

Sąd ustalił co następuje:

Wnioskodawca Z. M. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. Z.w L.. Przedmiotem tej działalności jest transport (PKD sekcja H). Wnioskodawca zawarł z obywatelem Ukrainy V. Y. (1) (dalej także jako pracownik, cudzoziemiec) umowę o pracę, na czas określony tj. od dnia 01 listopada 2017 r. do 31 października 2018 r., na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych w transporcie międzynarodowym. Strony tej umowy uzgodniły, że

miejszem wykonywania pracy przez V. Y. (1) będą kraje Unii Europejskiej za wyjątkiem: Wielkiej Brytanii, Danii oraz innych niebędących członkami Unii Europejskiej krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W Polsce cudzoziemiec będzie wykonywał swoją pracę w wymiarze 30 % czasu pracy, natomiast pozostałe 70 % czasu pracy przypada na inne państwa. Wnioskodawca zatrudnił pracownika na pełen etat.

V. Y. (1), ur. (...), od ponad 20 lat z zawodu kierowca samochodu ciężarowego, przebywa na terenie Polski legalnie i został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych, którym podlega od 10 listopada 2017 r. Pracownik jest żonaty oraz jest ojcem studiującej na Ukrainie 5, przedostatni rok 6-letnich studiów prawo córki Ł.. Jego najbliższa rodzina mieszka na Ukrainie w C. O.. Żona zainteresowanego pracowała jako nauczyciel, od dwóch lat nie pracuje i samotnie mieszka w T.. V. Y. (1) przyjechał do Polski w celach zarobkowych, z zamiarem osiedlenia się na stałe. Po ukończeniu studiów jego córka planuje przenieść się do W. i tutaj nadal kontynuować studia. Od dawna we W. zamieszkuje rodzina żony zainteresowanego. Oni są repatriantami. Żona V. Y. (1) pozostała na Ukrainie do czasu zakończenia przez ich córkę studiów. Po ich zakończeniu planuje przyjechać do Polski wraz z córką. Zainteresowany i jego żona planują także sprzedaż mieszkania własnościowego na Ukrainie.

V. Y. (1) przekazuje pieniądze dla rodziny na Ukrainie. Odkłada także środki na zakup mieszkania. Planuje również zakup samochodu. Przyczyną, która skłoniła go do opuszczenia terytorium Ukrainy był brak pracy i problemy finansowe z utrzymaniem rodziny. V. Y. (1) nie posiada innych źródeł dochodu, nie prowadzi w Polsce ani na Ukrainie jakiegokolwiek działalności o charakterze zarobkowym, Zarówno na Ukrainie jak i w Polsce nie posiada samochodu. Ponadto w Polsce nie posiada konta bankowego. Pracownik rozlicza się z podatków w Polsce. W dniu 11 listopada 2017 r. wnioskodawca zawarł z cudzoziemcem umowę najmu. Przedmiotem najmu jest pokój mieszkalny mieszczący się w domu jednorodzinnym w C., przy ul. (...). Umowa najmu została zawarta na czas nieokreślony z możliwością jej wypowiedzenia przez każdą ze stron, z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, oraz w każdym czasie na skutek zgodnego oświadczenia obu stron. Jest zameldowany na pobyt czasowy do 31 października 2018 r. Zainteresowany osiąga miesięczne wynagrodzenie w kwocie około 5.000 – 6.000 zł miesięcznie. Kwota ta obejmuje wynoszące 2.200 zł wynagrodzenie zasadnicze oraz wynikające z charakteru wykonywanej przez niego pracy diety, ryczałty i delegacje.

Pracownik zadeklarował, że z uwagi na lepszy byt swoją przyszłość wiąże z Polską. Deklaruje, że planuje pozostać w Polsce do 31 grudnia 2027 r. Nadto deklaruje, że w Polsce znajduje się jego centrum interesów życiowych. W wolnym od pracy czasie V. Y. (1) chodzi na stadion i do kościoła. Rok wcześniej zainteresowany przez 5 miesięcy wykonywał pracę kierowcy w K..

D o w ó d: wyjaśnienia zainteresowanego, k. 19-20,

w aktach ubezpieczeniowych: informacja w celu wydania zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym (k.12), oświadczenie o miejscu zamieszkania (k.10), oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy obywatelowi Republiki Armenii, Republiki Białorusi, Republiki Gruzji, Republiki Mołdawii, Federacji Rosyjskiej lub Ukrainy (k.7), zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt czasowy do 31 października 2018 r. (k.5), zgłoszenie do ubezpieczenia (k.4), oświadczenie dla potrzeb ustalenia miejsca zamieszkania (k.3-2v), umowa najmu z 11 listopada 2017 r. (k.1).

Wnioskodawca prowadzi firmę transportową od 32 lat. Zatrudnia kierowców i personel z Ukrainy. W Polsce brakuje kierowców z uprawnieniami kat. C i E, na ciągniki siodłowe. Kierowców z Ukrainy zatrudnia od 8 lat. Przyjmuje ich do pracy z polecenia. Tak też zatrudniony został V. Y. (1), który został polecony przez innego kierowcę z Ukrainy. Wnioskodawca świadczy usługi transportowe na terenie Polski i krajów Unii Europejskiej. Aktualnie zatrudnia 18 kierowców, w tym 4 z Ukrainy. Zatrudnia także spedytora, który z żoną i dzieckiem mieszka w Polsce. W kraju pozostała żona z synem innego kierowcy, który w czasie urlopu tragicznie zginął. Wnioskodawca zatrudnił wnioskodawcę na czas określony z uwagi na okres udzielonej V. Y. (1) wizej i zezwolenia na pracę. Chętnie zatrudniłby pracownika na czas nieokreślony ale nie zezwalają na to przepisy o pracy cudzoziemców.

D o w ó d: wyjaśnienia wnioskodawcy, k. 19-20.

Sąd zważył:

Odwołanie okazało się zasadne.

Zgodnie z art. 13 ust. 1. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166 z 30 kwietnia 2004 r. str. 1 ze zm.), którego naruszenie płatnik składek zarzuca, osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, podlega:

a) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim; lub

b) jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania:

(i) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę; (...). Wskazane rozporządzenie definiuje w art. 1 określenie „zamieszkiwanie” jako miejsce, w którym osoba zwykle przebywa (lit.j), zaś określenie „pobyt” jako pobyt czasowy.

Natomiast w myśl art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 284 z 30 października 2009 r. strona 1 ze zm.), na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego poświadcza, że to ustawodawstwo ma zastosowanie. Stosowne poświadczenie dokonuje się na formularzu A1.

Ponadto, zgodnie z pkt. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami, jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, na mocy wskazanego rozporządzenia z dnia 24 listopada 2010 r., rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 powinny mieć zastosowanie tylko o tyle, o ile dana osoba już legalnie zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego. Legalne zamieszkanie powinno być zatem warunkiem wstępnym stosowania tych rozporządzeń (D.U. UE nr L 334 z 29 grudnia 2010 r. s. lin). W myśl art. 11 ww. rozporządzenia, rozporządzenie (WE) nr 883/2004 oraz rozporządzenie (WE) nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego. Obywatel państwa trzeciego zamieszkuje legalnie na terytorium państwa członkowskiego, jeśli posiada jeden z dokumentów potwierdzających legalny pobyt, tj. ważną kartę pobytu/wizę wydaną w celu wykonywania działalności zarobkowej oraz jednocześnie spełniony jest warunek przebywania w Polsce z zamiarem stałego pobytu lub gdy spełnione są warunki pozwalające ustalić miejsce zamieszkania, zawarte w art. 11 rozporządzenia (WE) nr 987/2009.

Trafnie organ rentowy argumentuje, że należy odróżnić pojęcie zamieszkania od pojęcia pobytu. Określenie „pobyt” cechuje tymczasowy charakter oraz fakt, że dana osoba zamierza powrócić do swojego miejsca zamieszkania, kiedy tylko zrealizuje podstawowy cel pobytu w innym państwie. Pojęcie zamieszkania wyraża zamiar stałego przebywania w państwie, w którym osoba zwykle zamieszkuje i w którym znajduje się jej ośrodek interesów życiowych. Oceniając powyższe należy mieć na uwadze sytuację rodzinną zatrudnionego, powody dla których zdecydował się na przyjazd (do Polski), długość i ciągłość zamieszkiwania, stabilność zatrudnienia cudzoziemca oraz jego intencje, które wynikają ze wszystkich okoliczności sprawy (por. wyrok: TSUE z dnia 25 lutego 1999 r. C- 90/97).

W sprawie bezsporne jest to, że V. Y. (1) legalnie przebywa i pracuje na terenie Polski. Oceny wymagało natomiast czy spełniony został przez niego warunek przebywania w Polsce z zamiarem stałego pobytu.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd doszedł do przekonania, że V. Y. (1) formalnie nie podjął jeszcze istotnych działań obiektywnie wskazujących na jego zamiar stałego pobytu w Polsce. Katalog takich działań jest oczywiście otwarty, przy czym w orzecznictwie uznaje się, że za działania takie uznać można m.in. zakup samochodu w Polsce, zakup wszelkich ruchomości w Polsce, nie pozostawienie w kraju pochodzenia rodziny, podjęcie próby ściągnięcia rodziny, sprzedaż mieszkania w kraju pochodzenia, zakup mieszkania, gromadzenie pieniędzy na zakup mieszkania w Polsce czy chociażby poznanie realiów rynku obrotu nieruchomościami w Polsce, zatrudnienie na umowę o pracę na czas nieokreślony (por. wyroki SO w Łodzi z 02 marca 2018 r. sygn. akt VIII U 1914/17, z 27 października 2017 r. sygn. akt VIII U 1232/17, z 08 marca 2018 r. sygn. akt VIII U 1902/17).

W okolicznościach faktycznych sprawy V. Y. (1) wskazując na cel pobytu i zamiary na przyszłość oświadczył, iż do Polski przyjechał dla pracy, aby utrzymać rodzinę. W dalszej części oświadczenia cudzoziemiec podnosi, że swoją przyszłość wiąże z Polską. W świetle zebranego materiału, w ocenie Sądu jego deklaracja może być w sposób obiektywny pozytywnie zweryfikowana. Ze zgromadzonego materiału dowodowego przede wszystkim wynika, że od chwili przybycia V. Y. (1) w dniu 10 listopada 2017 r. do Polski upłynął na tyle krótki okres, że obiektywnie nie jest możliwe, by w tym stosunkowo krótkim czasie zaistniały przykładowo wymienione wyżej, świadczące o jego zamiarze stałego pobytu w Polsce, okoliczności. Wiarygodnie natomiast brzmi wyjaśnienia zainteresowanego, w których twierdzi że zamiarem nie tylko jego, ale także jego rodziny jest zamieszkanie na stałe w Polsce. W świetle jego wyjaśnień, poza żoną i córką, które zdecydowane są na zamieszkanie w naszym kraju, zainteresowany nie ma na Ukrainie innej bliższej rodziny. Zatem z chwilą przybycia do Polski żony i córki zainteresowanego, jego związki z Ukrainą nie będą wynikać z więzi rodzinnych. V. Y. (1) i jego rodzina po sprzedaży mieszkania na Ukrainie będzie dysponował środkami, które realnymi czynią plany związane z zakupem mieszkania w Polsce. Plan jest tym bardziej realny, że jak wynika z zebranego materiału, zainteresowany uzyskuje stosunkowo wysokie nawet jak na warunki krajowe dochody, które istotnie mogą uzupełnić środki uzyskane ze sprzedaży mieszkania, i to tym bardziej, że do jego zakupu może dojść za około 1, 1,5 roku, kiedy córka zainteresowanego ukończy studia i będzie mogła zrealizować plan przeniesienia do Polski. Brak zatem własnego mieszkania ma w istocie charakter przejściowy. W chwili obecnej, do czasu ukończenia przez córkę studiów V. Y. (1) nie może zbyć mieszkania na Ukrainie w celu uzyskania środków na zakup mieszkania w Polsce gdyż na ten czas w mieszkaniu musi pozostać jego żona, która – co zrozumiałe – nie chce pozostawić córki samej na Ukrainie. Przejściowo zatem zainteresowany w chwili obecnej nie dysponuje jeszcze środkami umożliwiającymi zakup lokalu w Polsce.

Jak wynika z wyjaśnień wnioskodawcy, w kraju brakuje kierowców z uprawnieniami kategorii C i E na ciągniki siodłowe. Zatem zainteresowany nie powinien mieć problemów z kontynuowaniem zatrudnienia w charakterze kierowcy w transporcie międzynarodowym. Jego zatrudnienie na czas określony wynika - na co wskazują wyjaśnienia wnioskodawcy - jedynie z ograniczeń natury prawnej, nie zaś faktycznej. Z. M. jednoznacznie zadeklarował wolę zatrudnienia zainteresowanego na czas nieokreślony. Za wiarygodnością wyjaśnień zainteresowanego, który twierdzi że jego zamiarem jest stały pobyt w Polsce przemawia także aspekt ekonomiczny. V. Y. (1) przybył bowiem do Polski w poszukiwaniu pracy, której na Ukrainie brakuje i to pracy znacznie lepiej niż w jego ojczystym kraju płatnej. Zainteresowany już wcześniej wykonywał w Polsce pracę kierowcy i ponownie z zamiarem kontynuowania takiego zatrudnienia u nas do Polski powrócił. Sąd dał wiarę wyjaśnieniom zainteresowanego i płatnika składek, bowiem wynikające z nich okoliczności w świetle powyższych rozważań brzmią wiarygodnie. Na brak pracy na Ukrainie wskazuje choćby fakt, że żona zainteresowanego nie pracuje. Poza tym wyjaśnienia te na etapie postępowania odwoławczego nie były kwestionowane. Wyjaśnienia złożono bowiem przy udziale profesjonalnego pełnomocnika organu rentowego, który w związku z ich treścią nie wymagał uzupełnienia zebranego materiału. Wobec zatem braku dowodów przeciwnych, istnieją w przekonaniu Sądu w sprawie na tyle wiarygodne okoliczności, z których możliwe jest wyprowadzenia wniosku, że spełniony jest warunek przebywania V. Y. (1) z Polsce z zamiarem stałego pobytu. Na podstawie okoliczności sprawy należy dojść do przekonania, że pracownik ten przebywa w Polsce nie tylko w celu realizacji zapisów umowy o pracę na czas określony, zawartej za ledwie na okres jednego roku. Jego miejsce zamieszkania i ośrodek interesów życiowych koncentruje się w Polsce, z którą wiąże przyszłość zarówno swoją jak i

najbliższych żony i córki. One również – na co wskazuje zebrany materiał - swoją przyszłość wiążą z naszym krajem i tylko z obiektywnej konieczności przebywają jeszcze na Ukrainie.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., uwzględniając uzasadnione odwołanie zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł codo istoty sprawy.